N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 3 maj 1889, kl. 9 f. m.

Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ordnande af döfstumundervisningen i riket.

Uti en den 22 mars 1889 till Riksdagen aflåten proposition (n:o 31) har Kongl. Maj:t, under åberopande af hvad vid propositionen fogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden samma dag innehölle, inhemtat Riksdagens yttrande öfver propositionen jemväl bilagdt, här nedan i detta utlåtande infördt förslag till förordning angående döfstumundervisningen samt föreslagit Riksdagen att

dels antaga §§ 1—12, 29 och 34 af berörda författningsförslag;

dels medgifva:

att statsbidrag till uppehållande af döfstumskola, anordnad af skoldistrikt, hvarom i § 3 mom. 1 i nämnda förordning förmäldes, måtte, enligt de närmare bestämmelser Kongl. Maj:t kunde finna godt meddela, utgå för år räknadt med 250 kronor för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjöte underhåll, samt med 125 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn; och

att statsbidrag till uppehållande af annan döfstumskola, hvilken Kongl. Maj:t funne vara förtjent af dylikt bidrag, måtte utgå för år räknadt med högst 100 kronor för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjöte underhåll, samt med högst 50 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn;

dels ock, i stället för de under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda ordinarie anslag till allmänna institutet för döfstumma samt till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och blinda barn, hvilka anslag tillhopa utgjorde 110,000 kronor, på ordinarie stat bevilja *till befrämjande af döfstumundervisningen* ett *förslagsanslag* å 200,000 kronor samt tillåta att deraf måtte, förutom här ofvan angifna statsbidrag, utgå:

till arfvoden åt inspektörer	årligen högst kr.	1,500: —
» stipendier åt döfstumlärare-elever	» » »	3,000: —
» vård och undervisning åt sådana personer, som vore både döfstumma och blinda	» » »	5,000: —
» uppehållande af institutet å Manilla	» » »	60,000: —

sistnämnda anslag dock ej längre än senast till 1894 års slut; samt

» skoldistrikt, inom hvilka döfstumundervisningen på ändamålsenligt sätt anordnades, bidrag för en gång till upprättande af intagningsklass, hvilka bidrag af Kongl. Maj:t bestämdes, men tillhopa för samtliga skoldistrikt ej måtte öfverstiga 18,000 kronor;

kunnande tillgång till den erforderliga anslagsförhöjningen, 90,000 kronor, för år 1890 beredas genom motsvarande nedsättning af den summa, Kongl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit att använda till förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond.

Då utskottet, till hvars förberedande handläggning förevarande proposition blifvit öfverlemnad, nu går att öfver densamma afgifva utlåtande, vill utskottet till en början i minnet återkalla hvad Riksens Ständer och Riksdagen hittills gjort och såsom önskvärdt uttalat beträffande undervisning åt döfstumma i riket.

Allt sedan år 1810, då första gången understöd af statsmedel beviljades det af P. A. Borg inrättade institutet för blinda, döfstumma och sinnesslöa, har representationen haft sin uppmärksamhet fäst å behofvet att bereda undervisning åt de döfstumme, och, efter det genom 1842 års folkskolestadga obligatorisk undervisning blifvit införd för fullsinnade barn, vid upprepade tillfällen uttalat nödvändigheten af att jemväl alla döfstumma barn bibringades motsvarande undervisning, hvaraf de måste anses vara i ännu större behof än de fullsinnade. Sedan det årliga anslaget till omförmälda institut flere gånger blifvit förhöjdt och bidrag

till institutets nybyggnad vid Manilla blifvit beviljadt, anhöllo Riksens Ständer i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 11 april 1863 att, enär detta institut icke lemnade erforderligt utrymme, Kongl. Maj:t måtte till nästföljande riksmöte aflåta proposition om inrättande på lämpligt ställe och på statens bekostnad af ytterligare ett institut för döfstumma och blinda. Emellertid hade på åtskilliga orter i riket uppstått privata undervisningsanstalter för döfstumma. Kongl. Maj:t föreslog derför vid 1865—1866 årens riksdag att, för bättre vinnande af det utaf Riksens Ständer afsedda syftemål, att bereda utväg till vård och undervisning för alla inom riket befintliga döfstumma barn, ett årligt anslag af 15,000 rdr måtte anvisas till understöd åt sådana mindre anstalter, i hvilka medellösa döfstumma barn till vård och undervisning blefve intagna.

I sitt svar på denna framställning medgåfvo Riksens Ständer, att den af Kongl. Maj:t föreslagna utvägen att bereda tillfälle till vård och undervisning åt alla inom landet befintliga döfstumma barn egde ett afgjordt företräde framför den ifrågasatta planen att för dessa vanlottade barn uppföra ytterligare ett institut af större omfattning. Om det än å ena sidan torde vara statens pligt att tillse det de döfstumma icke måtte sakna tillfälle till erhållande af den undervisning, som med nutidens förbättrade lärometoder kunde dem bibringas, på det ej mindre deras andliga utveckling måtte möjliggöras än äfven vid läroanstalten förvärfvad arbetsskicklighet sätta dem i stånd att, utan anhörigas eller kommunernas betungande, sig försörja, så måste det å andra sidan, enligt ständernas tanke, vara kommunernas pligt att, likasom i fråga om den allmänna folkundervisningen, i första rummet taga denna angelägenhet om hand. Den skyldighet uti ifrågavarande hänseende, som derutöfver kunde åligga staten, syntes ständerna skäligen kunna inskränkas till ett lämpligt understöd åt de mindre dylika undervisningsanstalter, som redan funnes eller framdeles kunde uppstå. Då emellertid det af Kongl. Maj:t för ändamålet äskade beloppet, 15,000 rdr, icke syntes ständerna tillräckligt, beviljades ett ordinarie anslag af 20,000 rdr att användas till understöd och uppmuntran åt sådana mindre uppfostringsanstalter. Samtidigt höjdes anslaget till allmänna institutet för döfstumma och blinda vid Manilla från 45,000 rdr till 81,000 rdr, med hvilket belopp anslaget sedermera utgått, till dess 1882 års Riksdag, sedan blindafdelningen vid Manilla redan år 1879 afskilts från döfstuminstitutet, delade anslaget och deraf uppförde till allmänna institutet för döfstumma 60,000 kronor och till institutet för blinda 21,000 kronor.

I skrifvelse till Kongl. Maj:t den 23 maj 1875 anhöll Riksdagen, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida de öfverårige elevernas af-

gång från döfstumanstalterna lämpligen skulle kunna påskyndas, så att derigenom tillfälle bereddes för alla inom läroåren varande döfstumma barn att komma i åtnjutande af undervisning, samt för Riksdagen föreslå de åtgärder, som kunde leda till nämnda måls vinnande.

Nästföljande år ansåg Riksdagen emellertid, att berörda framställning borde gifvas en större och ämnet i hela dess vidd omfattande utsträckning. I skrifvelse till Kongl. Maj:t den 14 maj 1876 förklarade Riksdagen nemligen sig hafva funnit den tidpunkt vara inne, då staten borde genom lagstiftning ordna samt med erforderliga medel understödja de bemödanden, som från enskildes, kommuners eller landstings sida redan vore gjorda eller kunde komma att göras till fullständigt uppnående af det mål, staten i 1842 års folkskolestadga sig föresatt, eller att *alla* barn i skolåldern utan undantag skulle erhålla undervisning och åtminstone ett visst minimum af kunskaper, samt anhöll på grund deraf, det täcktes Kongl. Maj:t låta uppgöra förslag till fullständigt ordnande af döfstumundervisningen i riket, så att icke blott lagstadgad undervisning kunde beredas alla i undervisningsåldern varande döfstumma barn inom landet, utan ock ändamålsenliga åtgärder vidtagas för åstadkommande af en för ändamålet fullt nöjaktig lärarebildning. Vid samma riksdag höjdes anslaget till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och blinda barn till 50,000 kronor, med hvilket belopp anslaget för närvarande utgår.

En följd af 1875 års Riksdags skrifvelse i ämnet blef inrättandet af de tre läroanstalterna för öfveråriga döfstumma i Vadstena, Skara och Bollnäs. Till den förstnämnda af dessa anstalter beviljade 1877 års Riksdag på extra stat 10,000 kronor, och sedan år 1881 har till dem samtliga årligen utgått ett extra anslag af 49,200 kronor. Med anledning åter af 1876 års skrifvelse tillsatte Kongl. Maj:t samma år en komité, som den 15 augusti 1878 till Kongl. Maj:t afgifvit betänkande och förslag till döfstumundervisningens ordnande, hvilket legat till grund för Kongl. Maj:ts förevarande förslag i ämnet.

Slutligen har Riksdagen i skrifvelse den 12 maj 1888, under anförande att beredandet af undervisning och uppfostran åt samtliga döfstumma barn i vårt land vore en humanitetsfråga af framstående vigt, som ju förr dess hellre borde vinna sin lösning, hos Kongl. Maj:t anhållit, att för nästa lagtima Riksdag måtte framläggas sådant förslag till ordnande af döfstumundervisningen i riket, som Riksdagen år 1876 begärt.

I förevarande proposition, med förslag till ordnande af döfstumundervisningen i riket, har Kongl. Maj:t dels velat inhemta Riksdagens yttrande öfver det propositionen bilagda författningsförslaget, dels ock föreslagit Riksdagen antaga vissa uppräknade paragrafer af detsamma. Då emellertid, enligt utskottets förmenande, jemväl andra delar af förslaget, såsom innefattande närmare bestämmelser rörande den kommunala verksamheten för ifrågavarande ändamål, äro af den beskaffenhet, att Riksdagen icke bör inskränka sig till att öfver dem afgifva ett yttrande, samt öfriga stadganden synas på de andra i mer eller mindre mån inverka, har utskottet ansett Riksdagen böra fatta beslut öfver förslaget i dess helhet.

Förslaget har synts utskottet vara bygdt hufvudsakligen på de grundsatser, Riksdagen enligt upprepade uttalanden ansett böra tillämpas vid ordnandet af döfstumundervisningen. Så skall, enligt förslagets § 29, undervisningen blifva obligatorisk, i likhet med hvad som allt sedan år 1842 varit föreskrifvet i afseende å fullsinnade barn. Vidare skall, jemlikt § 2, undervisningen ordnas på kommunal grund, dock icke i likhet med folkundervisningen, så att hvarje församling är ansvarig för att alla inom densamma boende barn hållas till undervisning, utan så att hvarje landsting eller stad, som ej i landsting deltager, är skyldig föranstalta om undervisning åt de inom vederbörande landstingsområde eller stad befintliga döfstumma barn. En sådan anordning vinner stöd i delvis bestående förhållanden, i det allaredan åtskilliga landsting för sina områden tagit de döfstummas uppfostran om hand. Undervisningen skall såsom hittills meddelas i särskilda döfstumskolor; nu befintliga sådana skola, derest de bibehållas, organiseras och med de nybildade inpassas i en bestämd plan för det hela, på sätt förslaget närmare angifver. För tillgodoseende af ifrågavarande angelägenhet skola, enligt § 34, landstingen och de städer, som ej i landsting deltaga, understödjas dels genom bidrag af statsmedel för hvarje barn, som åtnjuter undervisning, dels ock, om sådant finnes nödigt, genom begränsade elevafgifter, hvilka, i den mån föräldrar eller målsmän det icke förmå, skola af fattigvårdssamhällena utgöras.

Vid den granskning, författningsförslaget inom utskottet undergått, har utskottet ansett sig kunna tillstyrka godkännande af så väl förslagets hufvudgrunder, hvilka utskottet nyss i korthet antydt, som ock dess flesta detaljbestämmelser. Med tillkännagifvande, att de delar af förslaget, om hvilka utskottet icke särskildt kommer att yttra sig, ej föranledt anmärkning från utskottets sida, öfvergår utskottet till redogörelse för de ändringar i förslaget, hvilka utskottet ansett sig böra ifrågasätta

och härmed föreslå, dervid den paragrafindelning kommer att följas, i hvilken förslaget är affattadt.

Beträffande då först författningens *rubrik*, har utskottet ansett densamma böra ändras till »lag angående döfstumundervisningen».

§ 1.

Enligt Kongl. Maj:ts förslag har ifrågavarande paragraf följande lydelse:

»Med döfstumma, å hvilka denna förordning är tillämplig, afses: 1) sådana, hvilkas döfhet är medfödd eller i den spädare åldern uppkommit, 2) sådana, hvilkas döfhet inträdt efter talförmågans fullständiga utveckling och som för stumhets förebyggande hafva behof af döfstumlärares handledning, samt 3) sinnesslöa döfstumma, som efter behörig pröfning befinnas mottagliga för undervisning i döfstumskola».

Såsom af statsrådsprotokollet å sid. 21 inhemtas, har statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet ansett, att de döfstumma, som tillika äro blinda, icke böra underkastas skoltvång, emedan hvarje metod, hvarigenom döfstumbildningen skall tillgodoses, har sin hufvudsakliga utgångspunkt i synförnimmelserna. Utskottet delar denna uppfattning, men anser, att stadgande derom bör för tydlighetens skull inflyta i denna paragraf.

§ 3.

Enligt Kongl. Maj:ts förslag lyder denna paragraf sålunda:

»1. Varder för två eller flera landstingsområden eller städer, som ej i landsting deltaga, af vederbörande landsting och stadsfullmägtige öfverenskommelse träffad om gemensamt ordnande af de döfstummas undervisning, skall sådan öfverenskommelse underställas Kongl. Maj:ts pröfning. Godkännes öfverenskommelsen, utgöra de kommuner, som med öfverenskommelsen afses, tillsammans ett skoldistrikt.

2. Eljest utgör hvarje landstingsområde eller stad, som ej i landsting deltager, för sig ett skoldistrikt».

Beträffande detta stadgande har departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t anfört bland annat, att, om skolorna, på sätt förslaget innehölle, ordnades efter grundsatsen om barnens indelning efter anlag och begåfning på skilda linier, kommunalrepresentationernas ekonomiska uppoffringar för döfstumundervisningen skulle blifva ytterst betungande, derest icke en sammanslagning af de kommunala enheter, som de representerade, i ganska stor omfattning egde rum.

Om af *pedagogiska* skäl det vore nödvändigt, att den barngrupp, som samtidigt undervisades, ej vore större än att densamma uppginge till omkring ett tiotal af barn, måste det nemligen af *ekonomiska* skäl vara lika angeläget, att denna grupp komme att omfatta detta eller åtminstone i det allra närmaste detta antal, på det att icke lärarekrafter onödigt måtte förslösas. Det vore derför önskligt, att distrikten blefve så stora, att de lemnade tillgång att fylla skolornas skilda klasser med nyssnämnda antal barn. Mellan så fritt beslutande och så talrika korporationer som landsting och stadsfullmägtige ansåge departementschefen emellertid det ej blifva lätt att få öfverenskommelser om sådan sammanslagning till stånd. Erfarenheten från den tid, då ofvanberörda representantförsamlingars yttranden inhemtades öfver döfstumkomiténs betänkande i denna fråga, hade ock gifvit vid handen, att så olika åskådningar och intressen inom dessa kunde göra sig gällande, att en öfverenskommelse på frivillighetens väg ej vore sannolik, derest icke så uppenbara fördelar af staten erbjödes, att de nära nog med nödvändighet framkallade dylika föreningar. Enligt hvad å sid. 44 i statsrådsprotokollet meddelas, har departementschefen jemväl förutsatt, att uttryckliga bestämmelser om distriktsindelning framdeles blefve erforderliga, sådana departementschefen emellertid nu icke velat ifrågasätta; och har departementschefen till statsrådsprotokollet meddelat det förslag till distriktsindelning han med hänsyn till förhandenvarande omständigheter ansett lämpligast, nemligen:

1:a distriktet.

Stockholms stad, Stockholms län, Södermanlands län, Vestmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gotlands län med ett invånareantal år 1887 af *985,194* och ett antal bildbara döfstumma i skolåldern enligt 1876 års uppgifter af 174 och enligt 1885 års af 164.

2:a distriktet.

Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landstingsområden samt Jönköpings och Kronobergs län med motsvarande siffror *597,413* samt 118 och 110.

3:e distriktet.

Kristianstads län, Malmöhus län, Malmö stad och Blekinge län med motsvarande siffror *732,290* samt 108 och 130.

4:e distriktet.

Göteborgs och Bohus län, Göteborgs stad, Hallands län, Elfsborgs län och Skaraborgs län med motsvarande siffror *958,511* samt 158 och 121.

5:e distriktet.

Örebro län och Vermlands län med motsvarande siffror *439,737* samt 98 och 82.

6:te distriktet.

Upsala län, Kopparbergs län och Gefleborgs län med motsvarande siffror *514,795* samt 124 och 101.

7:e distriktet.

Vesternorrlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län med motsvarande siffror *506,961* samt 82 och 106.

Med en sådan distriktsindelning borde, enligt departementschefens åsigt, åttaklassiga skolor med årlig intagning anordnas inom 1:a, 3:e och 4:e distrikten, hvaremot antalet döfstumma inom de öfriga icke vore större, än att der borde ordnas fyraklassiga skolor med intagning *hvartannat* år.

Utskottet delar till fullo departementschefens åsigt om nödvändigheten af att kommunalenheterna för denna angelägenhet sammanslutas i lämpliga distrikt. Detta synes utskottet erforderligt så väl för åstadkommande af en väl ordnad organisation af döfstumundervisningen som för undvikande af allt för stora ekonomiska uppoffringar för densamma. Dessa uppoffringar skulle, föreställer sig utskottet, i synnerhet för de mindre kommunalenheterna blifva känbara, derest de icke finge sammansluta sig med någon eller några större till gemensamt ordnande af undervisningen.

Det sätt Kongl. Maj:t föreslagit för åvägabringande af sådana sammanslutningar, nemligen den fria öfverenskommelsen, har synts utskottet vara förenadt med nästan oöfvervinneliga praktiska svårigheter och i alla händelser, äfven om dessa skulle kunna öfvervinnas, leda till ett icke önskvärdt uppskjutande af en organisation, hvilken Riksdagen sedan 30 år tillbaka vid upprepade tillfällen begärt. Landstingen sammanträda

nemligen i regeln endast en gång om året och då nästan samtidigt öfver hela riket. Den minsta olikhet i de landstings beslut, emellan hvilka en öfverenskommelse för ifrågavarande ändamål ifrågasatts, skulle göra ett sådant förslag för den gången om intet. Utskottet har derför ansett nödigt, att i lagen om döfstumundervisningen införes stadgande om en bestämd distriktsindelning. På grund af sin sammansättning synes Riksdagen väl egnad att afgöra hvad i detta afseende kan vara lämpligast. Huru än en sådan distriktsindelning bestämmes, låter det sig dock naturligen icke göra att dervid tillmötesgå alla enskilda önskningar och intressen.

Vid uppgörande af ofvan intagna förslag till distriktsindelning har, såsom af statsrådsprotokollet inhemtas, hänsyn tagits ej mindre till vederbörande kommuners folkmängd och antalet döfstumma barn, än äfven till landets geografiska förhållanden och kommunikationer. Dervid hafva tillika de nuvarande döfstumanstalterna i möjligaste måtto tillgodogjorts, i det att, enligt förslaget, hvarje distrikt komme att i sig innesluta någon af dessa anstalter och de flesta distrikten två af dem. Slutligen har äfven till någon del det gillande eller ogillande, som af några landsting uttalades öfver det af komitén uppgjorda förslaget till distriktsindelning, inverkat vid förslagets uppgörande. Den af departementschefen föreslagna distriktsindelningen synes utskottet derför lämplig att antagas.

För att emellertid särskilda kommuners önskningar, så vidt sådant utan men för det hela kan ske, må i möjligaste mån blifva tillgodosedda, torde det, enligt utskottets förmenande, vara lämpligt, att i lagen jemväl inflyter stadgande derom att, på framställning af landsting eller stad, som ej i landsting deltager, Kongl. Maj:t må ega att i afseende å distriktens omfattning och antal vidtaga de förändringar, som af omständigheterna kunna påkallas, och jemväl, der så lämpligt synes, medgifva, att ett landstingsområde eller en sådan stad må för sig utgöra ett skoldistrikt.

Erhölle förevarande paragraf det innehåll, utskottet nu åsyftat, blefve, enligt utskottets förmenande, en fast utgångspunkt vunnen för organisationens genomförande.

§ 4.

Denna paragraf har enligt Kongl. Maj:ts förslag följande innehåll:

»För hvarje skoldistrikt skall finnas en skolstyrelse.»

Enligt utskottets mening bör i lagen finnas stadgande om hvar skolstyrelsen har sitt säte. Detta har utskottet ansett böra läggas till den

plats, der skolan eller dess hufvudafdelning är belägen, hvarför utskottet velat föreslå ett tillägg till paragrafen af sådant innehåll.

§ 5.

Enligt Kongl. Maj:ts förslag lyder denna paragraf sålunda:

»1. Kongl. Maj:t utser för viss tid ordförande i skolstyrelse inom distrikt, hvarom i § 3 mom. 1 sägs.

2. Afser den i nämnda paragraf omförmälda öfverenskommelse två landstingsområden eller ett landstingsområde och en stad, som ej i landsting deltager, må, der öfverenskommelsen ej annorlunda innehåller, hvarje landsting eller stad välja två ledamöter i skolstyrelsen. Afser öfverenskommelsen flera än två sådana kommuner, eger hvarje landsting eller stad, som nämnd är, att, der ej annorlunda öfverenskommes, välja en ledamot i styrelsen.

3. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter.»

För vinnande af mera öfverskådlighet af innehållet i §§ 5, 6 och 7 har utskottet ansett detsamma böra så omordnas, att dessa paragrafer komme att inrymma: § 5 stadgande om huru skolstyrelse skall utses, § 6 föreskrift om för hvilken tid ledamöterna väljas samt § 7 stadgande om val af styrelsens ordförande och om dess arbetsformer.

Så väl det af Kongl. Maj:t föreslagna antalet ledamöter i skolstyrelsen för distrikt, som omfatta mer än en kommunalenhet, som den grund, efter hvilken ledamöterna skulle väljas, synes utskottet böra förändras. I distrikt, omfattande två kommunalenheter, komme i regeln, enligt Kongl. Maj:ts förslag, skolstyrelsen att bestå af 4 ledamöter, i distrikt, omfattande tre sådana enheter, af 3 ledamöter, i distrikt, omfattande 4 sådana enheter, af 4 ledamöter o. s. v. En sålunda sammansatt skolstyrelse synes utskottet, med hänsyn till den ganska vidsträckta befogenhet, som blefve densamma inrymd, i allmänhet blifva allt för fåtalig, hvarjemte den oegentlighet komme att uppstå, att i mera omfattande distrikt skolstyrelsen i visst fall komme att blifva fåtaligare än, i annat fall lika talrik med skolstyrelsen i mindre distrikt. Utskottet har derför ansett, att den grund, efter hvilken ledamöterna skola väljas, bör vara folkmängden i vederbörande kommun. Om det sålunda stadgades, att en ledamot i skolstyrelsen väljes för hvarje fullt tal af nittiotusen inom det område för hvilket han utses, dock så att en ledamot väljes, äfven om folkmängden icke skulle uppgå till nittio tusen, föreställer sig utskottet, att skolstyrelserna skulle komma att utgöras af lämpligt antal

ledamöter. Efter detta förslag komme nemligen, enligt senaste statistiska uppgifter öfver folkmängden, skolstyrelsen att utgöras: i 1:sta distriktet af 9 ledamöter, i 2:a distriktet af 5 ledamöter, i 3:e distriktet af 7 ledamöter, i 4:e distriktet af 9 ledamöter, i 5:te distriktet af 4 ledamöter, i 6:e distriktet af 5 ledamöter och i 7:de distriktet af likaledes 5 ledamöter.

Skulle Kongl. Maj:t i särskildt fall förordna, att ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager, må utgöra ett skoldistrikt, skulle, på sätt Kongl. Maj:t i motsvarande fall under § 6 mom. 1 föreslagit, landstinget eller stadsfullmägtige välja ledamöter i skolstyrelsen till antal af minst tre.

§ 6.

Denna paragraf har enligt Kongl. Maj:ts förslag följande lydelse:

»1. Utgöres skoldistriktet allenast af ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager, väljer landstinget eller stadsfullmägtige ledamöter i skolstyrelsen till antal af minst tre samt suppleanter till lika antal som ledamöter.

2. Skolstyrelsen utser inom sig för viss tid ordförande.»

I följd af hvad utskottet vid behandling af § 5 redan anfört, har utskottet ansett innehållet af § 6 mom. 1 böra flyttas under § 5 samt innehållet af § 6 mom. 2 införas under § 7. I stället bör § 6 innehålla hvad i Kongl. Maj:ts förslag finnes stadgadt under § 7, nemligen för hvilken tid ledamöter och suppleanter i skolstyrelse skola väljas. Emot Kongl. Maj:ts förslag, att tiden bestämmes till fyra år, har utskottet intet annat att erinra, än dels att åren måtte angifvas såsom kalenderår, dels ock, för vinnande af mera kontinuitet inom styrelsen, att hälften af ledamöternas antal eller, om detta icke är jemnt, det antal, som är närmast under hälften, bör vid slutet af andra året, efter det val första gången inom distriktet egt rum, utträda efter lottning, som inom skolstyrelsen anställes.

§ 7.

Enligt Kongl. Maj:ts förslag har denna paragraf följande lydelse:

»Ledamöter och suppleanter i skolstyrelse väljas för en tid af fyra år.»

Såsom redan nämnts, har utskottet ansett ifrågavarande stadgande med af utskottet föreslaget tillägg böra införas under § 6.

Under § 7 torde i stället böra införas dels hvad i Kongl. Maj:ts förslag förekommer under § 5 mom. 1 och § 6 mom. 2, dels ock föreskrifter om styrelsens beslutmessighet, formen för åstadkommande af beslut och

andra dylika bestämmelser, dervid kommunallagarne varit utskottet till ledning.

Enligt § 5 mom. 1 eger Kongl. Maj:t för viss tid utse ordförande i skolstyrelse inom distrikt, hvarom i § 3 mom. 1 af förslaget förmälts. Då emellertid utskottet föreslagit ett annat sätt för åstadkommande af distrikt än det Kongl. Maj:t afsett, samt tillräcklig säkerhet för ett rätt användande af de medel, statsverket tillskjuter, torde vinnas genom den föreslagna inspektionen, har utskottet ansett, att såväl i distrikt, som omfatta mer än ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager, som i sådana, hvilka omfatta allenast en kommunalenhet, skolstyrelsen sjelf bör få utse sin ordförande. Sådant val bör, enligt utskottets tanke, ske för hvarje kalenderår; och torde för samma tid jemväl vice ordförande böra utses.

§ 8.

Denna paragraf har enligt Kongl. Maj:ts förslag följande innehåll:

»Skolstyrelse tillkommer: att i enlighet med denna förordning uppgöra skolreglemente, hvaraf ett exemplar insändes till ecklesiastikdepartementet, att till- och afsätta lärare, att handhafva skolans ekonomi, att öfvervaka undervisningen, att fastställa derför nödig läs- och arbetsordning äfvensom att vid hvarje läsårs slut till ecklesiastikdepartementet ingifva berättelse om döfstumundervisningens anordning och utveckling inom distriktet jemte sammandrag af räkenskaperna.»

Detta stadgande har från utskottets sida icke föranledt annan anmärkning än att, enär annorstädes i Kongl. Maj:ts författningsförslag föreståndare åtskiljes från lärare, samt skolstyrelse jemväl bör tillkomma att till- och afsätta föreståndare, föreskrift derom torde böra i paragrafen inflyta.

§ 9.

Denna paragraf är enligt Kongl. Maj:ts förslag så lydande:

»1. I distrikt, hvarom förmäles i § 3 mom. 1, eger skolstyrelsen, der ej annorlunda öfverenskommits, att utöfver hvad i § 8 blifvit stadgadt besluta jemväl i öfriga frågor rörande döfstumundervisningen; skolande dock styrelsens beslut, der desamma angå anskaffande af erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, för att erhålla bindande kraft underställas Kongl. Maj:ts befallningshafvande i det län, der skolan eller dess hufvudafdelning är belägen. Vägrar Kongl. Maj:ts befallningshafvande sitt godkännande, bör skäl dertill uppgifvas; och eger styrelsen att afgöra, huruvida frågan skall Kongl. Maj:ts pröfning underställas.

2. Sedan för skola i distrikt, hvarom nu är fråga, utgiftsstaten blifvit godkänd, skall det belopp, som utöfver påräkneligt statsbidrag och öfriga för styrelsen tillgängliga medel erfordras, af styrelsen fördelas på vederbörande landsting eller städer i förhållande till deras folkmängd, sådan den finnes upptagen i senast derförut af statistiska centralbyrån afgifna berättelse rörande rikets befolkningsförhållanden. Det åligger styrelsen att jemte aflemnande af skolans utgiftsstat meddela vederbörande landsting eller stadsfullmägtige underrättelse om hvad sålunda på kommunen belöper. Detta belopp skall af landstinget eller stadsfullmägtige i kommunens utgiftsstat för nästföljande år upptagas samt i mån af behof hållas styrelsen till handa.»

I ändamål att vid den föreslagna organisationen, hvilken hvilar på kommunal grund, rättigheten till kommunal sjelfstyrelse må i möjligaste mån blifva tillgodosedd, har utskottet funnit lämpligast att beslut i de frågor, om hvilka i § 9 mom. 1 förmäles, hänskjutas till vederbörande landstings och stadsfullmägtiges pröfning, samt att, i händelse dervid olika beslut uppstå, frågans afgörande öfverlemnas till en nämnd, utsedd af vederbörande kommunalrepresentationer. Till denna nämnd borde landsting eller stad, som ej i landsting deltager, för hvarje år välja, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för hvarje fullt tal af trettio tusen. Går ej folkmängden upp till detta antal, bör dock väljas en ledamot. Nämnden torde böra sammanträda på kallelse af skolstyrelsens ordförande, der skolstyrelsen har sitt säte. Tillika torde i paragrafen böra inflyta föreskrifter om nämndens beslutmessighet, val af ordförande, sättet för besluts fattande m. m., sådana utskottet här nedan föreslagit.

Det belopp, som utöfver påräkneligt statsbidrag och öfriga för skolstyrelsen tillgängliga medel erfordras, bör, på sätt Kongl. Maj:t i mom. 2 föreslagit, af styrelsen fördelas på vederbörande landstingsområden eller städer i förhållande till deras folkmängd. Med den ändring af mom. 1, utskottet ansett nödig, torde emellertid det böra åläggas styrelsen att vid aflemnandet af skolans utgiftsstat meddela vederbörande landsting eller stadsfullmägtige underrättelse om hvad sålunda på kommunen belöper.

Sedan genom sammanstämmande beslut af vederbörande kommunalrepresentationer eller genom beslut af nämnden, hvilken naturligen komme att sammanträda först sedan landstingen åtskilts, utgiftsstaten för skoldistriktet blifvit fastställd, bör det tillkomma skolstyrelsen att derom göra anmälan hos vederbörande Kongl. Maj:t befallningshafvande med uppgift på hvad som enligt ofvan angifna grund belöper på hvarje landstingsområde eller stad; och torde det då böra åläggas Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, derest erforderliga medel icke redan blifvit af vederbörande

landsting eller stadsfullmägtige för ändamålet anvisade, låta verkställa uträkning å hvad som för vederbörande landstingsområde eller stad belöper på hvarje bevillningskrona samt debitera och indrifva medlen i sammanhang med kronoskatterna under benämning: »*bidrag till döfstumundervisningen*», hvarefter medlen borde tillhandahållas skolstyrelsen.

§§ 10—12.

Kongl. Maj:ts förslag innehåller i § 10 stadganden beträffande distrikt, som omfatta endast ett landstingsområde eller en stad, motsvariga de föreskrifter § 9 inrymmer beträffande distrikt, som omfattar flere kommunalenheter. Af denna anledning och då önskligt vore att, utan ändring i öfrigt af paragraffföljden i Kongl. Maj:ts förslag, erhålla utrymme för ett, enligt utskottets mening, erforderligt nytt stadgande om att ledamöter i skolstyrelse och nämnd likasom revisorer må ega att, hvar af den kommun, som honom utsett, åtnjuta resekostnadsersättning såsom för landstingsmän är föreskrifvet, har utskottet velat föreslå, att innehållet af § 10 må flyttas till ett sjunde moment under § 9. Författningsförslagets § 11 borde då lämpligen blifva § 10 samt förslagets § 12 blifva § 11.

Sedan utskottet redan föreslagit, att skolstyrelse sjelf må utse ordförande, torde sista punkten i det kongl. förslagets § 12 kunna utgå. Med dessa förändrade anordningar blefve under § 12 plats för det nya stadgande, utskottet nyss omförmält.

§ 14.

Enligt Kongl. Maj:ts förslag eger denna paragraf följande lydelse:

»1. Undervisningen skall fortgå fyratio veckor om året, derest icke skolans styrelse af särskild anledning finner skäl medgifva inskränkning till trettioåtta veckor.

2. Läsåret fördelas på en höst termin och en vårtermin.

3. Den dagliga undervisningstiden för bokliga ämnen bör upptaga omkring fem timmar med tjenliga afbrott; egande emellertid styrelsen att för de yngsta lärjungarne något minska timantalet äfvensom att i öfrigt om läsetiderna närmare bestämma.

4. Härförutom må lämpliga tider för lärjungarnes utbildning i handaslöjd och handtverk anvisas, dock så, att den intellektuella undervisningen derigenom ej lider intrång eller barnens krafter öfver måttan tagas i anspråk».

Då det måste anses vara af synnerlig vigt, att de döfstumma barnen

under sin lärotid vid skolan förvärfva sig tillräcklig arbetsskicklighet för att sedermera vid utträde ur densamma kunna försörja sig sjelfva och icke falla fattigvårdssamhällena till last, har utskottet ansett slöjden såsom läroämne i skolan böra erhålla en något mer framskjuten plats än enligt Kongl. Maj:ts förslag. Utskottet vill för den skull föreslå, att i § 14 mom. 4, hvarest stadgande i berörda afseende förekommer, orden: »den intellektuella undervisningen derigenom ej lider intrång eller» må utgå och momentet i stället erhålla följande lydelse: »Härförutom må lämpliga tider för lärjungarnes utbildning i handaslöjd och handtverk anvisas, dock så, att barnens krafter ej öfvermåttan tagas i anspråk».

§ 17.

Denna paragraf innefattar en utförlig redogörelse för den plan, som vid de döfstummas undervisning bör följas. Då 16 § redan stadgar hvilka undervisningsämnen skola i döfstumskola förekomma, torde de närmare föreskrifterna rörande undervisningen eller den s. k. läroplanen lämpligare böra ankomma på Kongl. Maj:ts beslut och derigenom lättare undergå den jemkning, som af omständigheterna kan påkallas. Utskottet får derför föreslå, att i stället för den föreslagna § 17 må införas stadgande, att vid döfstummas undervisning följes läroplan, som af Kongl. Maj:t meddelas.

§ 20.

Enligt Kongl. Maj:ts förslag eger denna paragraf följande lydelse:

»Att hafva inseende öfver döfstumskolorna samt vaka öfver deras ledning och utveckling förordnar Kongl. Maj:t en eller flera sakkunnige män, för hvilka särskild instruktion utfärdas.

Omkostnaderna för inspektionen bestridas af statsmedel».

Med hänsyn till det jemförelsevis ringa antal skolor, inspektionen komme att omfatta, och de lätta kommunikationer, vårt land numera i allmänhet erbjuder, torde *en* person vara för inspektionens bestridande tillräcklig. Derigenom skulle ock, föreställer sig utskottet, den enhet i undervisningen befrämjas, som bör vara med en väl ordnad organisation af denna art förenad.

§§ 29, 32, 34, 49 och 52.

De ändringar, utskottet föreslagit i afseende å dessa paragrafer, torde icke behöfva särskildt motiveras.

§ 50.

Denna paragraf är enligt Kongl. Maj:ts förslag så lydande:

»1. Har skoldistrikt träffat sådana anordningar, att intagningsklass, hvarom i § 13 mom. 2 förmäles, kan begynna redan höstterminen 1890, skall inom samma distrikt skolpligtighet då inträda för döfstumma barn, som äro födda år 1881.

2. Intagningsklass skall inom hvarje skoldistrikt vara inrättad senast höstterminen 1891, hvilket år skolpligtighet inträder för samtliga döfstumma barn, födda år 1882.

3. Efter det skolpligtighet sålunda börjat inom distriktet, skola å de döfstumma barnen, i den mån de uppnå skolåldern, tillämpas föreskrifterna i §§ 29—33.»

Huru önskvärdt ett snart genomförande af den föreslagna organisationen än är, har utskottet ansett, att tiden för öfvergången till de nya förhållandena bör, med hänsyn dertill att åtskilliga kommuner hittills icke gjort något för döfstumundervisningen, utsträckas något längre än hvad Kongl. Maj:t ifrågasatt. Och ville utskottet i sådant afseende föreslå, att intagningsklass skall inom hvarje skoldistrikt vara inrättad senast höstterminen 1892.

Efter § 52 torde, enligt utskottets förmenande, lämpligen böra införas en ny paragraf af innehåll, att de närmare föreskrifter, som för tillämpningen af denna lag kunna vara erforderliga, utfärdas af Kongl. Maj:t.

Hvad Kongl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit angående anvisande af erforderliga medel för döfstumundervisningen och för organisationens genomförande., har icke gifvit anledning till någon erinran från utskottets sida. Såsom ofvan är anmärkt, delar utskottet den mening, som i statsrådsprotokollet uttalats, nemligen att för åstadkommande af en väl ordnad organisation af döfstumundervisningen det är af vigt att mera omfattande distrikt komma till stånd och att således endast undantagsvis ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager, må utgöra ett skoldistrikt. Häraf följer, att utskottet anser de af Kongl. Maj:t föreslagna högre statsbidragen allenast böra tillkomma distrikt, som omfatta mer än ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager.

På grund af hvad sålunda anförts och under erinran att olikheterna emellan det förslag till lag angående döfstumundervisningen, utskottet går att förelägga Riksdagen, och det af Kongl. Maj:t framlagda äro med kursiv stil utmärkta, får utskottet hemställa,

1:o) att Riksdagen må för sin del antaga följande:

Lag

angående döfstumundervisningen.

Skoldistrikt och skolstyrelser.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 1.

Med döfstumma, å hvilka denna förordning är tillämplig, afses: 1) sådana, hvilkas döfhet är medfödd eller i den spädare åldern uppkommit, 2) sådana, hvilkas döfhet inträdt efter talförmågans fullständiga utveckling och som för stumhets förebyggande hafva behof af döfstumlärares handledning, samt 3) sinnesslöa döfstumma, som efter behörig pröfning befinnas mottagliga för undervisning i döfstumskola.

Utskottets förslag.

§ 1.

Med döfstumma, å hvilka denna *lag* är tillämplig, afses: 1) sådana, hvilkas döfhet är medfödd eller i den spädare åldern uppkommit, 2) sådana, hvilkas döfhet inträdt efter talförmågans fullständiga utveckling och som för stumhets förebyggande hafva behof af döfstumlärares handledning, samt 3) sinnesslöa döfstumma, som efter behörig pröfning befinnas mottagliga för undervisning i döfstumskola.

Å döfstumma, som tillika äro blinda, eger denna lag ej tillämplighet.

§ 2.

Landsting eller stadsfullmägtige i städer, som ej i landsting deltaga, skola föranstalta om undervisning åt de inom vederbörande landstingsområden eller städer befintliga döfstumma barn.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 3.

1. Varder för två eller flera landstingsområden eller städer, som ej i landsting deltaga, af vederbörande landsting och stadsfullmägtige öfverenskommelse träffad om gemensamt ordnande af de döfstummas undervisning, skall sådan öfverenskommelse underställas Kongl. Maj:ts pröfning. Godkännes öfverenskommelsen, utgöra de kommuner, som med öfverenskommelsen afses, tillsammans ett skoldistrikt.

2. Eljest utgör hvarje landstingsområde eller stad, som ej i landsting deltager, för sig ett skoldistrikt.

Utskottets förslag.

§ 3.

1. För ordnande af de döfstummas undervisning indelas riket i distrikt, omfattande: ***1:a distriktet:*** *Stockholms stad, Stockholms län, Södermanlands län, Vestmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gotlands län;* ***2:a distriktet:*** *Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landstingsområden samt Jönköpings och Kronobergs län;* ***3:e distriktet:*** *Kristianstads län, Malmöhus län, Malmö stad och Blekinge län;* ***4:e distriktet:*** *Göteborgs och Bohus län, Göteborgs stad, Hallands län, Elfsborgs län och Skaraborgs län,* ***5:e distriktet:*** *Örebro län och Vermlands län;* ***6:e distriktet:*** *Upsala län; Kopparbergs län och Gefleborgs län; samt* ***7:e distriktet:*** *Vesternorrlands län, Jemtlands län, Vesterbottens län och Norrbottens län.*

2. Kommer annan stad än de i mom. 1 nämnda att ej i landsting deltaga, skall sådan stad bibehållas vid det distrikt den förut tillhört.

3. På framställning af landsting eller stad, som ej i landsting deltager, eger Kongl. Maj:t att i afseende å distriktens omfattning och antal vidtaga de förändringar, som af omständigheterna kunna påkallas, äfvensom medgifva, det må landstingsområde eller stad, som ej i landsting deltager, för sig utgöra ett skoldistrikt.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 4.

För hvarje skoldistrikt skall finnas en skolstyrelse.

§ 5.

1. Kongl. Maj:t utser för viss tid ordförande i skolstyrelse inom distrikt, hvarom i § 3 mom. 1 sägs.

2. Afser den i nämnda § omförmälda öfverenskommelse två landstingsområden eller ett landstingsområde och en stad, som ej i landsting deltager, må, der öfverenskommelsen ej annorlunda innehåller, hvarje landsting eller stad välja två ledamöter i skolstyrelsen. Afser öfverenskommelsen flera än två sådana kommuner, eger hvarje landsting eller stad, som nämnd är, att, der ej annorlunda öfverenskommes, välja en ledamot i styrelsen.

3. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter.

§ 6.

1. Utgöres skoldistriktet allenast af ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager, väljer landstinget eller stadsfullmägtige ledamöter i skolstyrelsen till antal af minst tre samt suppleanter till lika antal som ledamöter.

Utskottets förslag.

§ 4.

För hvarje skoldistrikt skall finnas en skolstyrelse, *som har sitt säte, der skolan eller dess hufvudafdelning är belägen.*

§ 5.

1. Ledamöter i skolstyrelsen skola utses af vederbörande landsting och stadsfullmägtige i de städer, som ej i landsting deltaga. Hvarje landsting och sådan stad väljer, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för hvarje fullt tal af nittio tusen. Går ej folkmängden upp till nittio tusen, väljes dock en ledamot.

2. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter.

3. Skulle Kongl.Maj:t i särskildt fall förordna, att ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager, må utgöra ett skoldistrikt, väljer landstinget eller stadsfullmägtige ledamöter i skolstyrelsen till antal af minst tre samt suppleanter till lika antal som ledamöter.

§ 6.

Ledamöter och suppleanter i skolstyrelse väljas för en tid af fyra kalenderår. Hälften af antalet eller, om detta icke är jemnt, det antal, som är närmast under hälften, skall dock vid slutet af andra året efter det val första gången inom distriktet

Kongl. Maj:ts förslag.	*Utskottets förslag.*
2. Skolstyrelsen utser inom sig för viss tid ordförande.	*egt rum utträda efter lottning, som inom skolstyrelsen anställes.*
§ 7.	§ 7.
Ledamöter och suppleanter i skolstyrelse väljas för en tid af fyra år.	1. *Skolstyrelsen utser inom sig för hvarje kalenderår ordförande och vice ordförande.* 2. *Skolstyrelsen må ärende ej handlägga, der icke mer än hälften af ledamöternas hela antal är tillstädes; dock att, der ledamöterna endast äro tre, hela antalet bör tillstädesvara.* 3. *Äro både ordförande och vice ordförande förhindrade att inställa sig vid sammanträde, eger skolstyrelsen utse annan ledamot att för tillfället föra ordet.* 4. *Omröstning sker öppet och tillkommer hvarje röstande en röst. Äro rösterna å båda sidor lika delade, gäller den mening ordföranden biträder.* *Val skall, der så äskas, förrättas med slutna sedlar. Mellan lika röstetal skiljer lotten.*
§ 8.	§ 8.
Skolstyrelse tillkommer: att i enlighet med denna förordning uppgöra skolreglemente, hvaraf ett exemplar insändes till ecklesiastikdepartementet, att till- och afsätta lärare, att handhafva skolans ekonomi, att öfvervaka undervisningen, att fastställa derför nödig läs- och arbets-	Skolstyrelse tillkommer: att i enlighet med denna *lag* uppgöra skolreglemente, hvaraf ett exemplar insändes till ecklesiastikdepartementet, att till- och afsätta *föreståndare och* lärare, att handhafva skolans ekonomi, att öfvervaka undervisningen, att fastställa derför nödig läs-

Kongl. Maj:ts förslag.

ordning äfvensom att vid hvarje läsårs slut till ecklesiastikdepartementet ingifva berättelse om döfstumundervisningens anordning och utveckling inom distriktet jemte sammandrag af räkenskaperna.

§ 9.

1. I distrikt, hvarom förmäles i § 3 mom. 1, eger skolstyrelsen, der ej annorlunda öfverenskommits, att utöfver hvad i § 8 blifvit stadgadt besluta jemväl i öfriga frågor rörande döfstumundervisningen; skolande dock styrelsens beslut, der desamma angå anskaffande af erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, för att erhålla bindande kraft underställas Kongl. Maj:ts befallningshafvande i det län, der skolan eller dess hufvudafdelning är belägen. Vägrar Kongl. Maj:ts befallningshafvande sitt godkännande, bör skäl dertill uppgifvas; och eger styrelsen att afgöra, huruvida frågan skall Kongl. Maj:ts pröfning underställas.

2. Sedan för skola i distrikt, hvarom nu är fråga, utgiftsstaten blifvit godkänd, skall det belopp, som utöfver påräkneligt statsbidrag och öfriga för styrelsen tillgängliga medel erfordras, af styrelsen fördelas på vederbörande landsting eller städer i förhållande till deras folkmängd, sådan den finnes upptagen i senast derförut af statistiska central-

Utskottets förslag.

och arbetsordning äfvensom att vid hvarje läsårs slut till ecklesiastikdepartementet ingifva berättelse om döfstumundervisningens anordning och utveckling inom distriktet jemte sammandrag af räkenskaperna.

§ 9.

1. *I distrikt, omfattande mer än ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager, eger skolstyrelsen att utöfver hvad i § 8 blifvit stadgadt besluta jemväl i öfriga frågor rörande döfstumundervisningen; dock att styrelsens beslut, der desamma angå anskaffande af erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, underställas vederbörande landstings och stadsfullmägtiges pröfning.*

2. *Uppstå dervid olika beslut, skall frågans afgörande hänskjutas till en nämnd, till hvilken landsting eller stad, som ej i landsting deltager, för hvarje år väljer, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för hvarje fullt tal af trettio tusen. Går ej folkmängden upp till trettio tusen, väljes dock en ledamot.*

3. *På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter.*

4. *Denna nämnd sammanträder på kallelse af skolstyrelsens ordförande der skolstyrelsen har sitt säte, och bör minst halfva antalet af ledamöterna vara tillstädes, om giltigt beslut skall kunna fattas. Hvarje leda-*

Kongl. Maj:ts förslag.

byrån afgifna berättelse rörande rikets befolkningsförhållanden. Det åligger styrelsen att jemte aflemnande af skolans utgiftsstat meddela vederbörande landsting eller stadsfullmägtige underrättelse om hvad sålunda på kommunen belöper. Detta belopp skall af landstinget eller stadsfullmägtige i kommunens utgiftsstat för nästföljande år upptagas samt i mån af behof hållas styrelsen till handa.

Utskottets förslag.

mot tillkommer vid omröstning en röst. Nämnden väljer inom sig med slutna sedlar ordförande, och, om vid detta val två eller flere erhålla lika och det högsta röstetalet, skilje lotten dem emellan. I öfrigt sker omröstning öppet; och äro dervid rösterna å båda sidor lika delade, gäller den mening ordföranden biträder.

5. *Det belopp, som utöfver påräkneligt statsbidrag och öfriga för skolstyrelsen tillgängliga medel erfordras, skall af styrelsen fördelas på vederbörande landstingsområden eller städer i förhållande till deras folkmängd. Det åligger styrelsen att vid aflemnande af skolans utgiftsstat meddela vederbörande landsting eller stadsfullmägtige underrättelse om hvad sålunda på kommunen belöper.*

6. *Sedan genom sammanstämmande beslut af vederbörande landsting och stadsfullmägtige eller genom beslut af nämnden utgiftsstaten för skoldistriktet blifvit fastställd, har skolstyrelsen att derom göra anmälan hos vederbörande Kongl. Maj:ts befallningshafvande med uppgift på hvad som enligt den i mom. 5 angifna grund belöper på hvarje landstingsområde eller stad; och åligger det Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, derest erforderliga medel icke blifvit af landsting eller stadsfullmägtige för ändamålet anvisade, med tillämpning af den debiteringsgrund, som är stadgad i afseende å landstingsmedel, låta verkställa uträkning å hvad som för*

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 10.

I distrikt, omfattande allenast ett landstingsområde eller en stad, fastställes af vederbörande landsting eller stadsfullmägtige årligen utgiftsstat för döfstumundervisningen efter derom af skolstyrelsen afgifvet förslag. På landstinget eller stadsfullmägtige beror, huruvida åt skolstyrelse i sådant distrikt må öfverlemnas att besluta jemväl i andra än de i § 8 nämnda frågor.

§ 11.

Hvarje landsting eller stad, som ej i landsting deltager, må för granskning af styrelsens förvaltning och räkenskaper årligen utse revisorer och suppleanter för dem, högst till det antal kommunen eger att välja ledamöter i styrelsen.

§ 12.

Revisorernas berättelse skall föreläggas vederbörande landsting eller stadsfullmägtige, och ega de hvar för sig att afgöra, huruvida ansvarsfrihet må meddelas eller, i anled-

Utskottets förslag.

landstingsområdet eller staden belöper på hvarje bevillningskrona samt debitera och indrifva medlen i sammanhang med kronoskatterna under benämning: ***bidrag till döfstumundervisningen,*** *hvarefter medlen tillhandahållas skolstyrelsen.*

7. *I distrikt, omfattande allenast ett landstingsområde eller en stad, fastställes af vederbörande landsting eller stadsfullmägtige årligen utgiftsstat för döfstumundervisningen efter derom af skolstyrelsen afgifvet förslag. På landstinget eller stadsfullmägtige beror, huru vida åt skolstyrelse i sådant distrikt må öfverlemnas att besluta jemväl i andra än de i § 8 nämnda frågor.*

§ 10.

Hvarje landsting eller stad, som ej i landsting deltager, må för granskning af styrelsens förvaltning och räkenskaper årligen utse revisorer och suppleanter för dem, högst till det antal kommunen eger att välja ledamöter i styrelsen.

§ 11.

Revisorernas berättelse skall föreläggas vederbörande landsting eller stadsfullmägtige, och ega de hvar för sig att afgöra, huruvida ansvarsfrihet må meddelas eller, i anledning af

Kongl. Maj:ts förslag.	*Utskottets förslag.*
ning af förekomna anmärkningar, laga anspråk väckas. *Vägras ansvarsfrihet, bör genom Kongl. Maj:ts befallningshafvande underrättelse derom ofördröjligen Kongl. Maj:t meddelas.*	förekomna anmärkningar, laga anspråk väckas.
	§ 12.
	Ledamöter af skolstyrelse och nämnd likasom revisorer ega att tillgodonjuta, en hvar af den kommun, som honom utsett, resekostnadsersättning såsom för landstingsmän är stadgadt.

Skolor.

§ 13.

1. Vid hvarje skola bör, derest densamma är ordnad för undervisning efter skilda metoder, finnas en linie för undervisning efter talmetod, en linie för undervisning efter skrifmetod och, der så erfordras, en för undervisning efter teckenmetod. Är skolan ordnad för undervisning efter talmetod allenast, skall densamma med hänsyn till barnens olika förmåga att tillgodogöra sig undervisningen indelas på särskilda linier.

2. För utrönande af barnens olika begåfning och anlag skall vid hvarje skola finnas en särskild intagningsklass, hvilken i skola, anordnad för undervisning efter skilda metoder, skall vara ettårig. I skola, ordnad för tillämpning af skilda metoder, skall i intagningsklassen alltid först talmetoden tillämpas. Endast de barn, som befinnas icke kunna lämpligen undervisas efter denna metod, hänvisas till undervisning efter de metoder, som användas å skolans öfriga linier. Till teckenlinien hänvisas endast de svagast begåfvade. Är skola anordnad för tillämpning af talmetoden allenast, är intagningsklassens uppgift att utröna, å hvilken af skolans olika linier barnet på grund af sin begåfning bör undervisas.

3. Af skolans föreståndare böra tid efter annan undersökningar anställas, på det att det må utrönas, huruvida barn må kunna öfverflyttas till annan linie än den, till hvilken det ursprungligen hänvisats.

4. Skola må anordnas med intagning af barn antingen årligen eller hvartannat år.

5. Skolans skilda linier äfvensom intagningsklassen må förläggas till olika platser. Särskildt bör tillses, att icke undervisningen å tallinien blir lidande derigenom att dess lärjungar obehörigen sammanföras med lärjungarne å de öfriga linierna.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 14.

1. Undervisningen skall fortgå fyratio veckor om året, derest icke skolans styrelse af särskild anledning finner skäl medgifva inskränkning till trettioåtta veckor.

2. Läsåret fördelas på en höst-termin och en vårtermin.

3. Den dagliga undervisningstiden för bokliga ämnen bör upptaga omkring fem timmar med tjenliga afbrott; egande emellertid styrelsen att för de yngsta lärjungarne något minska timantalet äfvensom att i öfrigt om läsetiderna närmare bestämma.

4. Härförutom må lämpliga tider för lärjungarnes utbildning i handaslöjd och handtverk anvisas, dock så, att *den intellektuella undervisningen derigenom ej lider intrång eller* barnens krafter öfver måttan tagas i anspråk.

Utskottets förslag.

§ 14.

1. Undervisningen skall fortgå fyratio veckor om året, derest icke skolans styrelse af särskild anledning finner skäl medgifva inskränkning till trettioåtta veckor.

2. Läsåret fördelas på en höst-termin och en vårtermin.

3. Den dagliga undervisningstiden för bokliga ämnen bör upptaga omkring fem timmar med tjenliga afbrott; egande emellertid styrelsen att för de yngsta lärjungarne något minska timantalet äfvensom att i öfrigt om läsetiderna närmare bestämma.

4. Härförutom må lämpliga tider för lärjungarnes utbildning i handaslöjd och handtverk anvisas, dock så, att barnens krafter ej öfver måttan tagas i anspråk.

§ 15.

1. Lärokursen bör i allmänhet upptaga en tid af åtta år.

2. När lärjunge från skolan afgår, skall betyg öfver uppförande, flit, kunskaper och färdigheter honom af föreståndaren och vederbörande lärare meddelas.

§ 16.

Så vidt med hänsyn till de döfstummas bristande sinne är möjligt, bör i döfstumskolan meddelas undervisning i samma kunskapsämnen som i folkskolan och till ungefär samma omfattning. Undervisningsämnen i döfstumskolan vare alltså: modersmålet, välskrifning, kristendomskunskap, räkning, geografi och historia, naturkunnighet, teckning, gymnastik och handaslöjd samt trädgårdsskötsel, der lämpligt jordland härtill blifvit upplåtet.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 17.

Vid döfstummas undervisning bör hufvudsakligen iakttagas följande läroplan:

Modersmålet. a) Åskådningsundervisning: Skolan, hemmet, dessas omgifningar, allmänna lifvet, hithörande personer, ting, företeelser inrättningar, m. m. genomgås i anslutning till verklighet, modell eller bild; b) Språkliga öfningar: Ordklasserna, ordens böjning, och sammanställning till olika slag af satser, meningar och talesätt inöfvas genom exempel och i anslutning till läse- och lärobok; c) Talande och afläsning (för de barn, som härför icke sakna anlag) samt skrifning: Trägna öfningar företagas i andhemtning, rent och naturligt uttal samt säker och

Utskottets förslag.

§ 17.

Läroplan för de döfstummas undervisning meddelas af Kongl. Maj:t.

Kongl. Maj:ts förslag.

snabb afläsning från olika personers läppar af såväl enskilda ljud som ord och meningar. Skriftliga öfningar förbindas med samtliga läroämnena, dervid det genomgångna reproduceras och uppsatser öfver lättare ämnen, bref o. d. något mera sjelfständigt utarbetas; d) Läsning: Läsning af skrifven och tryckt stil samt öfning i rätt uppfattning af innehållet i lättare stycken och uppsatser.

Välskrifning. Öfningar fullföljas till vinnande af såväl en vacker som rask och tydlig handstil.

Kristendomskunskap. a) Bibliska historien genomgås efter kort lärobok, hvartill längre fram ansluter sig bibelläsning; b) Luthers lilla katekes inläres med enkel utläggning samt hänvisning till den Heliga Skrift; ett mindre urval af bibelspråk och psalmverser.

Räkning. De fyra räknesätten i hela tal samt decimalbråk öfvas till vinnande af säkerhet och färdighet i deras användning uti det praktiska lifvet.

Geografi och Historia. Det vigtigaste af fäderneslandets geografi inhemtas äfvensom en allmän öfversigt af Europas länder samt af jordgloben; en kort framställning af de märkvärdigaste personer och tilldragelser i vårt lands historia meddelas.

Naturkunnighet. Det allmännaste af läran om djur-, växt- och stenriket genomgås, hvarjemte de vig-

Utskottets förslag.

Kongl. Maj:ts förslag.

tigaste företeelserna i naturen förklaras.

Teckning. På fri hand eller med tillhjelp af instrument öfvas teckning af figurer, med tillämpning på de allmännast förekommande husgeråd, verktyg m. m., äfvensom sådana föremål, hvilkas afbildande är egnadt att odla skönhetssinnet.

Gymnastik. Gång- och marschöfningar omvexla med fristående och redskapsgymnastik.

Handaslöjd. Öfning i lämpliga enklare handarbeten, som utveckla och stärka barnens kroppskrafter samt förbereda dem till nyttig verksamhet efter skoltidens slut.

Utskottets förslag.

§ 18.

Vid hvarje termins slut anställas förhör och uppvisning med lärjungarne inför skolans styrelse. Om och när offentliga examina skola hållas, ege styrelsen att bestämma.

§ 19.

För att underhålla den döfstummes håg för kunskaper samt stödja hans religiösa och sedliga lif låte styrelsen sig angeläget vara att, i den mån omständigheterna medgifva, erbjuda utgångna lärjungar tillfälle att under någon vecka af året besöka skolan, då jemväl tillträde till H. H. Nattvard må kunna beredas dem, som det åstunda.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 20.

Att hafva inseende öfver döfstumskolorna samt vaka öfver deras

Utskottets förslag.

§ 20.

Att hafva inseende öfver döfstumskolorna samt vaka öfver deras

Kongl. Maj:ts förslag.	*Utskottets förslag.*
ledning och utveckling förordnar Kongl. Maj:t en eller flera sakkunnige män, för hvilka särskild instruktion utfärdas.	ledning och utveckling förordnar Kongl. Maj:t *en sakkunnig man, för hvilken* särskild instruktion utfärdas.
Omkostnaderna för inspektionen bestridas af statsmedel.	Omkostnaderna för inspektionen bestridas af statsmedel.

Lärare.

§ 21.

1. Vid hvarje skola skall finnas föreståndare samt för öfrigt nödig lärarepersonal.

2. Två hvarandra närbelägna skolor inom samma distrikt må dock kunna under samma föreståndare förenas.

§ 22.

1. För att kunna antagas till lärare vid döfstumskola fordras, utom god fallenhet för lärarekallet, att hafva aflagt godkänd afgångsexamen vid det genom statens försorg anordnade seminarium för bildande af döfstumlärare.

2. För att kunna antagas till föreståndare fordras dessutom ådagalagd lärareskicklighet samt för öfrigt sådana egenskaper, som med afseende på föreståndarebefattningens särskilda beskaffenhet pröfvas vara nödiga.

§ 23.

1. Då föreståndare- eller ordinarie lärarebefattning vid skolan är ledig, skall kungörelse om ledigheten af skolstyrelsen införas tre gånger i den tidning, genom hvilken officiella meddelanden tillkännagifvas.

2. Tjensten sökes hos styrelsen; och bör sökande inom sextio dagar från ledighetens första kungörande i nämnda tidning till styrelsens ordförande ingifva sin ansökan, åtföljd af prestbetyg samt de intyg i öfrigt, genom hvilka han vill styrka sin behörighet till befattningen.

3. Förordnande för vederbörligen antagen föreståndare och lärare utfärdas af styrelsen utan lösen.

§ 24.

1. Extra ordinarie eller biträdande lärare samt de personer, som för undervisning i handaslöjd kunna vid skolan vara behöfliga, antagas och afskedas af styrelsen efter föreståndarens förslag.

2. Vårdare och tjenare vid skolan, enligt uppgjord stat, antagas och afskedas af föreståndaren.

§ 25.

Föreståndare åligger:

a) att för hvarje termin upprätta förslag till läs- och arbetsordning samt noga tillse, att densamma, sedan den blifvit af styrelsen fastställd, till alla delar iakttages; att leda undervisningen och så mycket som möjligt sjelf taga del deri; att nitiskt och i samverkan med den öfriga vid skolan anstälda personalen vaka öfver lärjungarnes uppförande och flit samt eljest på allt sätt befrämja skolans ändamål;

b) att föra matrikel öfver skolans lärjungar, terminligen upprätta betygskatalog samt förvara dessa jemte skolans öfriga handlingar;

c) att i styrelsen föredraga undervisnings- och ordningsfrågor rörande skolan; egande föreståndaren, der styrelsen fattar mot hans uttalade åsigt stridande beslut, att i protokollet anteckna sin afvikande mening; samt

d) att biträda styrelsen i handhafvandet af skolans ekonomi.

§ 26.

1. Lärare, som ej tillika är föreståndare, vare skyldig att undervisa trettio timmar i veckan, utöfver hvilken tid hans undervisningsskyldighet må utsträckas endast, derest sjukdomsfall bland lärarepersonalen eller andra dylika omständigheter göra det nödigt och sådant billigtvis kan honom åläggas.

2. Härförutom åligger det lärare att, i den mån anordningarna vid skolan sådant fordra, tillse lärjungarne och främja deras utveckling äfven på de från egentlig undervisning lediga tider; och vare läraren pligtig att

vid lärjungarnes undervisning och uppfostran iakttaga de råd och anvisningar, som af föreståndaren honom meddelas.

3. Lärare må icke, medan han innehar tjenst vid skolan, utan skolstyrelsens medgifvande egna sig åt annan verksamhet.

§ 27.

1. Vill föreståndare eller lärare blifva från sin befattning entledigad, ingifve ansökan till styrelsen; och ankommer det på denna att, derest afskedet begäres under pågående läsetermin, detsamma genast eller först vid terminens slut bevilja.

2. Skulle föreståndare eller lärare befinnas oskicklig till eller försumlig i förrättande af sin tjenst eller ådagalägga ett sådant uppförande, att han ej bör vid densamma längre bibehållas, må styrelsen ega att, efter föregången, i dess protokoll intagen men fruktlös befunnen varning, honom från innehafvande befattning och aflöning skilja.

§ 28.

Sökande till föreståndare- eller lärarebefattning, som anser skolstyrelse hafva vid befattningens tillsättande olagligen förfarit, så ock den, som, på sätt i § 27 mom. 2 sägs, af skolstyrelse undfått varning eller blifvit från föreståndare- eller lärarebefattning skild, eger att öfver styrelsens beslut anföra besvär hos domkapitlet i det stift, inom hvilket skolan är belägen; och vare tid för besvärs anförande densamma, som för klagan öfver kyrkostämmas beslut är föreskrifven. Domkapitlets utslag må kunna i vanlig ordning hos Kongl. Maj:t öfverklagas.

Lärjungar.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 29.

Alla döfstumma barn i skolåldern skola till undervisning i distriktets döfstumskola inställas, så vida icke föräldrar eller målsmän, som sådant föredraga, enskildt sörja för undervis-

Utskottets förslag.

§ 29.

Alla döfstumma barn i skolåldern skola till undervisning i distriktets döfstumskola inställas, så vida icke föräldrar eller målsmän, som sådant föredraga, enskildt sörja för undervis-

Kongl. Maj:ts förslag.

ningen af dem, hvilka stå under deras målsmanskap; dock åligger det *vederbörande* skolstyrelse att tillse, att den undervisning, barnen sålunda erhålla, i noggrannhet och omfattning motsvarar den, som i de offentliga döfstumskolorna meddelas; börande, om ett annat förhållande befinnes ega rum, skolgång åläggas barnen i skola, som af styrelsen anvisas.

Utskottets förslag.

ningen af dem, hvilka stå under deras målsmanskap; dock åligger det skolstyrelse att tillse, att den undervisning, barnen sålunda erhålla, i noggrannhet och omfattning *hufvudsakligen* motsvarar den, som i de offentliga döfstumskolorna meddelas; börande, om ett annat förhållande befinnes ega rum, skolgång åläggas barnen i skola, som af styrelsen anvisas.

§ 30.

1. Skolåldern räknas från och med det år, under hvilket barnet fyller sju år, och må dess skolgång ej uppskjutas längre än till det år, under hvilket barnet fyller nio år, derest icke sådant i följd af skolans anordnande med intagning allenast hvartannat år ovilkorligen påkallas, i hvilket fall ytterligare ett års uppskof må ega rum.

2. Barn är skolpligtigt under de åtta år, som följa efter dess intagning i skolan, derest barnet icke före denna tid inhemtat sådana kunskaper och nått den utveckling, att det anses böra från skolgång befrias, eller är så svagt begåfvadt, att dess fortsatta vistelse i skolan, efter inspektörens pröfning, anses vara utan gagn.

§ 31.

För att blifva i tillfälle att anordna och öfvervaka samtliga döfstumma barns nöjaktiga undervisning ege styrelsen att från hvarje till distriktet hörande församlings skolråd en gång om året, å tid som styrelsen bestämmer, bekomma fullständig förteckning på alla inom församlingen befintliga döfstumma under adertoń år, äfvensom att i öfrigt erhålla de upplysningar, styrelsen kan finna erforderliga.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 32.

I den händelse föräldrar eller målsmän tredskas att efterkomma

Utskottets förslag.

§ 32.

I den händelse föräldrar eller målsmän tredskas att efterkomma

Kongl. Maj:ts förslag.

de föreskrifter, som, i afseende å de döfstumma barnens undervisning, i denna förordning eller i enlighet med densamma af vederbörande skolstyrelse meddelas, skola de tredskande undergå varning af församlingens skolråd, som om verkställigheten deraf underrättar styrelsen genom protokollsutdrag. Blifver sådan varning fruktlös, må genom skolrådets försorg barnen kunna från föräldrar eller målsmän skiljas och på desses bekostnad öfversändas till skola, som af styrelsen anvisas.

Utskottets förslag.

de föreskrifter, som, i afseende å de döfstumma barnens undervisning, i denna *lag* eller i enlighet med densamma af vederbörande skolstyrelse meddelas, skola de tredskande undergå varning af församlingens skolråd, som om verkställigheten deraf underrättar styrelsen genom protokollsutdrag. Blifver sådan varning fruktlös, må genom skolrådets försorg barnen kunna från föräldrar eller målsmän skiljas och på desses bekostnad öfversändas till skola, som af styrelsen anvisas.

§ 33.

1. För barns inträde i döfstumskola erfordras:

a) prestbevis, upptagande det döfstumma barnets ålder samt föräldrarnes stånd och vilkor;

b) skolbetyg, om den döfstumme förut bevistat skola; samt

c) läkarebetyg med särskildt yttrande om syn-, hörsel- och tal-organens beskaffenhet samt uppgift, huruvida den döfstumme lider af idioti eller af sådan sjukdom, som kan hafva en skadlig verkan på skolans öfriga lärjungar.

2. Derest målsman uraktlåter att till skolstyrelse ingifva nu omförmälda handlingar, åligger det skolråd att på styrelsens begäran desamma anskaffa och till styrelsen insända. Det åligger ock skolråd att tillse, att de döfstumma barnen å den tid, styrelsen bestämmer, vid skolan inställas.

Kostnader för döfstumskoleväsendet.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 34.

1. Utgifterna för undervisningen, lärarnes aflöning, lärjungarnes under-

Utskottets förslag.

§ 34.

1. Utgifterna för undervisningen, lärarnes aflöning, lärjungarnes under-

Kongl. Maj:ts förslag.

håll, anskaffande af erforderliga lokaler för skolan, skolmöbler och undervisningsmateriel m. m. bestridas af skoldistrikten.

2. Om bidrag af statsmedel till döfstummas undervisning är särskildt stadgadt.

3. Landsting eller stadsfullmäktige, hvarom här är fråga, ega för hvarje till landstingsområdet eller staden hörande, i dess döfstumskola intaget barn bestämma viss årlig afgift, med hvilken föräldrar eller målsman böra bidraga till en del af barnets *kosthåll* vid skolan. Sådana afgifter komma landstinget eller staden till godo såsom bidrag till betäckande af de i mom. 1 omförmälda utgifter. De barn, hvilkas föräldrar eller målsmän icke ega tillgång till afgiftens erläggande, böra genom fattigvårdssamhällets försorg härutinnan understödjas.

Utskottets förslag.

håll, anskaffande af erforderliga lokaler för skolan, skolmöbler, undervisningsmateriel *och hvad i öfrigt för skolan erfordras* bestridas af skoldistrikten.

2. Om bidrag af statsmedel till döfstummas undervisning är särskildt stadgadt.

3. Landsting eller stadsfullmäktige, hvarom här är fråga, ega för hvarje till landstingsområdet eller staden hörande, i dess döfstumskola intaget barn bestämma viss årlig afgift, med hvilken föräldrar eller målsman böra bidraga till en del af barnets *kosthåll* vid skolan. Sådana afgifter komma landstinget eller staden till godo såsom bidrag till betäckande af de i mom. 1 omförmälda utgifter. De barn, hvilkas föräldrar eller målsmän icke ega tillgång till afgiftens erläggande, böra genom fattigvårdssamhällets försorg härutinnan understödjas.

Döfstumlärares utbildning.

§ 35.

Med döfstumskola å Manilla bör, för bildande af lärare och lärarinnor för döfstumundervisningen, vara förenadt ett seminarium, der afgiftsfri undervisning meddelas åt dem, som önska anställning såsom lärare eller lärarinnor vid döfstumskolor.

§ 36.

Döfstumskolans föreståndare är tillika rektor vid seminariet. Honom åligger att ordna och leda arbetena vid seminariet samt sjelf meddela den vigtigaste och ansvarsfullaste delen af seminariielevernas undervisning.

§ 37.

Skolans styrelse åligger att till lärare vid seminariet efter rektors förslag utse den eller dem bland skolans lärare, som dertill befinnas mest lämpliga.

§ 38.

Lärokursen vid seminariet beräknas till ett år och fortgår samtidigt med undervisningen i döfstumskolan.

§ 39.

Undervisningen vid seminariet, som är hufvudsakligen teoretisk, omfattar följande läroämnen och öfningar:

a) öfverblick af döfstumbildningens historia;

b) om döfstumheten, dess orsaker, beskaffenhet och verkningar;

c) om döfstumundervisningens mål och anordning efter olika undervisningsmetoder;

d) om åtbördsspråket, dess uppkomst, utveckling och användning vid undervisningen;

e) om talverktygen samt sättet och ordningen för språkljudens frambringande;

f) om undervisningsämnenas metodik;

g) öfversigt af läroplanen för döfstumskolorna;

h) om undervisningsmaterielen och dess användning;

i) om döfstumskolas organisation och förvaltning samt de i riket gällande författningar om döfstumundervisningen; samt

k) lektioner i döfstumskolans särskilda klasser.

§ 40.

För att antagas till elev vid seminariet fordras att hafva med goda vitsord aflagt afgångsexamen vid något statens seminarium för bildande af folkskolelärare eller -lärarinnor, hvarjemte den, som icke omedelbart öfvergår från folkskolelärare- till döfstumläraresemmarium, skall förete betyg öfver sin verksamhet och sitt uppförande under mellanliggande tiden. Dessutom skall den sökande visa sig vara fri från fel i hörsel- och talorganen äfvensom stamning och läspning.

§ 41.

Intagning i seminariet sker vid läsårets början.

§ 42.

Efter afslutad seminariikurs och sedan elev af seminariets rektor erhållit intyg deröfver samt väl vitsordats för flit och uppförande, eger han att genomgå ett profår vid den döfstumskola, som honom af chefen för ecklesiastikdepartementet anvisas.

§ 43.

Elev är skyldig att, under så väl seminarii- som profårskursen, städse iakttaga ett stilla och sedligt uppförande samt för öfrigt ställa sig till efterrättelse de för den undervisningsanstalt, der han befinner sig, i allmänhet gällande eller af föreståndaren i särskilda fall meddelade föreskrifter.

§ 44.

Af föreståndaren för den i § 42 omförmälda döfstumskola erhåller eleven efter afslutad profårskurs intyg öfver ådagalagd praktisk skicklighet såsom döfstumlärare, med särskildt angifvande af hans lämplighet för lärarekallet efter tal-, skrif- eller teckenmetoden. Intyget bör tillika innefatta vitsord om flit och uppförande under profårskursen.

§ 45.

Med de elever, som genomgått sådan profårskurs, anställes afgångsexamen å seminariet vid vårterminens slut i närvaro af en eller flera af chefen för ecklesiastikdepartementet förordnade sakkunnige personer.

§ 46.

Afgångsexamen skall omfatta de läroämnen och öfningar, hvari undervisning vid seminariet meddelas, hvarjemte eleven bör författa en skriftlig uppsats öfver något till döfstumundervisningen hörande ämne samt dessutom aflägga undervisningsprof i döfstumskolan.

§ 47.

1. Betyg öfver afgångsexamen skall upptaga vitsord öfver den examinerades ådagalagda kunskaper och färdigheter i de ämnen, i hvilka undervisning vid seminariet åtnjutits, äfvensom öfver de i § 46 omförmälda prof.

2. Rektor skall, efter samråd med seminariets lärare, utfärda betyget, hvilket jemväl skall påtecknas af den eller de af chefen för ecklesiastikdepartementet utsedde sakkunnige.

§ 48.

Vid bedömandet af elevs kunskaper och undervisningsskicklighet användas vitsorden:

berömlig, med beröm godkänd, godkänd, försvarlig; och må, om så anses behöfligt, mellan betygen godkänd och med beröm godkänd användas vitsordet *med nöje godkänd* samt mellan betygen med beröm godkänd och berömlig vitsordet *med utmärkt beröm godkänd.*

Såsom betyg för flit användas vitsorden:

mycket god, god, mindre god;

och såsom betyg för uppförande vitsorden:

mycket godt, godt, mindre godt.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 49.

På framställning af vederbörande skolstyrelse anvisas erforderliga medel till stipendier åt lärareelever.

Vid fördelning af dessa medel bör styrelsen iakttaga: 1) att stipendium tilldelas endast behöfvande elev, som ådagalagt god flit och godt uppförande; 2) att elev, som för inställelse vid anstalten fått vidkännas större resekostnader, må tilläggas högre belopp; 3) att elev, som vid anstalten tillbragt ett år, icke må för

Utskottets förslag.

§ 49.

På framställning af vederbörande skolstyrelse anvisas *i mån af tillgång* medel till stipendier åt lärareelever.

Vid fördelning af dessa medel bör styrelsen iakttaga: 1) att stipendium tilldelas endast behöfvande elev, som ådagalagt god flit och godt uppförande; 2) att elev, som för inställelse vid anstalten fått vidkännas större resekostnader, må tilläggas högre belopp; 3) att elev, som vid anstalten tillbragt ett år, icke må för

Kongl. Maj:ts förslag.

den tid, han derutöfver qvarstår, åtnjuta stipendium, derest icke sjukdom eller annan giltig omständighet föranleder till undantag, i hvilket fall han må kunna undfå stipendium ytterligare en termin.

Utskottets förslag.

den tid, han derutöfver qvarstår, åtnjuta stipendium, derest icke sjukdom eller annan giltig omständighet föranleder till undantag, i hvilket fall kan ~~må~~ kunna undfå stipendium ytterligare en termin.

Öfvergångsstadganden.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 50.

1. Har skoldistrikt träffat sådana anordningar, att intagningsklass, hvarom i § 13 mom. 2 förmäles, kan begynna redan höstterminen 1890, skall inom samma distrikt skolpligtighet då inträda för döfstumma barn, som äro födda år 1881.

2. Intagningsklass skall inom hvarje skoldistrikt vara inrättad senast höstterminen 1891, hvilket år skolpligtighet inträder för samtliga döfstumma barn, födda år 1882.

3. Efter det skolpligtighet sålunda börjat inom distriktet skola å de döfstumma barnen, i den mån de uppnå skolåldern, tillämpas föreskrifterna i §§ 29—33.

Utskottets förslag.

§ 50.

1. Har skoldistrikt träffat sådana anordningar, att intagningsklass, hvarom i § 13 mom. 2 förmäles, kan begynna redan höstterminen 1890 *eller höstterminen 1891*, skall inom samma distrikt skolpligtighet inträda *i förra fallet* för döfstumma barn, som äro födda år 1881, *och i senare fallet för döfstumma barn, som äro födda år 1882.*

2. Intagningsklass skall inom hvarje skoldistrikt vara inrättad senast höstterminen *1892*, hvilket år skolpligtighet inträder för samtliga döfstumma barn, födda år *1883*.

3. Efter det skolpligtighet sålunda börjat inom distriktet skola å de döfstumma barnen, i den mån de uppnå skolåldern, tillämpas föreskrifterna i §§ 29—33.

§ 51.

Det distrikt, åt hvilket nuvarande allmänna institutet å Manilla kan komma att upplåtas, må tillsvidare, dock ej längre än till höstterminen

1894, ega att få de barn, för hvilkas undervisning distriktet har att ansvara, underhållna och undervisade å nämnda institut mot en årlig afgift af 300 kronor.

Kongl. Maj:ts förslag.

§ 52.

De döfstumlärare och lärarinnor, som vid denna förordnings utfärdande varit minst två år anstälda vid döfstumskola, äro, så vida de genomgått hittillsvarande seminariet å Manilla eller aflagt folkskolelärareexamen eller examen, som berättigar till inträde vid universitet, behöriga till ordinarie lärarebefattning vid de blifvande döfstumskolorna.

På Kongl. Maj:t ankommer att, der ytterligare eftergift af de för vinnande af anställning såsom döfstumlärare i denna förordning föreskrifna kompetensvilkor kan för någon före samma förordnings utfärdande anställd skicklig döfstumlärare finnas af omständigheterna påkallad, dylik eftergift på framställning af vederbörande skolstyrelse meddela.

Utskottets förslag.

§ 52.

De döfstumlärare och lärarinnor, som vid denna *lags* utfärdande varit minst två år anstälda vid döfstumskola, äro, så vida de genomgått hittillsvarande seminariet å Manilla eller aflagt folkskolelärareexamen eller examen, som berättigar till inträde vid universitet, behöriga till ordinarie lärarebefattning vid de blifvande döfstumskolorna.

På Kongl. Maj:t ankommer att, der ytterligare eftergift af de för vinnande af anställning såsom döfstumlärare i denna *lag* föreskrifna kompetensvilkor kan för någon före samma *lags* utfärdande anställd skicklig döfstumlärare finnas af omständigheterna påkallad, dylik eftergift på framställning af vederbörande skolstyrelse meddela.

§ 53.

De närmare föreskrifter, som för tillämpningen af denna lag kunna erfordras, utfärdas af Kongl. Maj:t.

2:o) att Riksdagen, med uteslutande ur riksstaten af de under åttonde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag till allmänna institutet för döfstumma, 60,000 kronor, samt till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och blinda barn, 50,000 kronor, må till befrämjande af döfstumundervisningen bevilja ett förslagsanslag af 200,000 kronor, att på ordinarie stat uppföras; samt

3:o) att Riksdagen må medgifva att af detta anslag må utgå:

dels till uppehållande af döfstumskola, anordnad af skoldistrikt, omfattande mer än ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager, statsbidrag, för år räknadt med 250 kronor för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjuter underhåll, samt med 125 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn, och till uppehållande af annan döfstumskola, hvilken Kongl. Maj:t finner vara deraf förtjent, statsbidrag, för år räknadt med högst 100 kronor för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjuter underhåll, samt med högst 50 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn;

dels ock till arfvode åt inspektör ..... årligen högst kr. 1,500: —
till stipendier åt döfstumlärare-elever ..... » » » 3,000: —
» vård och undervisning åt sådana personer, som äro både döfstumma och blinda... » » » 5,000: —
» uppehållande af institutet å Manilla ..... » » » 60,000: —
samt till skoldistrikt, inom hvilka döfstumundervisningen på ändamålsenligt sätt anordnas, bidrag för en gång till upprättande af intagningsklass, hvilka bidrag af Kongl. Maj:t bestämmas, men tillhopa för samtliga skoldistrikt ej må öfverstiga 18,000 kronor.

Hvad Kongl. Maj:ts proposition innehåller derom att tillgång till den erforderliga anslagsförhöjningen, 90,000 kronor, skulle för år 1890 kunna beredas genom motsvarande nedsättning af den summa, Kongl. Maj:t i sin till innevarande års Riksdag aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit att använda till förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond, lärer af statsutskottet tagas i öfvervägande vid uppgörande af statsregleringen.

Stockholm den 2 maj 1889.

På det sammansatta utskottets vägnar:

A. LILIENBERG.

Reservationer:

af herr *E. V. R. L. Königsfeldt;*
» herr *C. A. Fröberg.*

Herrar *I. Kerfstedt* och *C. Persson* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i den slutliga behandlingen af detta ärende inom utskottet.

Herr *J. Anderson* har låtit anmäla, att han af sjukdom varit förhindrad deltaga i utskottets förhandlingar rörande detta ärende.